

Jestem

„JESTEM” STOWARZYSZENIE POMOCY DZIECIOM
NIEPEŁNOSPRAWNYM I OSOBOM POTRZEBUJĄCYM
WSPARCIA

Nr 27 - Dodatek Świąteczny

Marzec 2012

DUCH ŚWIĄTY I TRADYCJE ŚWIĄTECZNE

Wielki Post

Wielki Post i Święta Wielkanocne – to bardzo ważny czas uroczysto obchodzony w Kościele i w polskiej tradycji. Wielki Post to 40-dniowy okres, pełen refleksji i zadumy nad historią naszego zbawienia, nad miłością Boga do człowieka. W tym okresie chrześcijanie przystępują do Sakramentu Pokuty, czyli spowiedzi św., modlą się i biorą udział w rekolekcjach, Drogach Krzyżowych, Gorzkich Żalach. Podejmują także postanowienia postne.

Misterium Pasyjne

W czasie Wielkiego Postu, w niektórych parafiach lub sanktuariach można oglądać wielkie, tłumne, a przy tym mające nieraz bogatą historię widowiska pasyjne. Najslawniejsze to między innymi misteria pasyjne organizowane w Kalwarii Zebrzydowskiej, gdzie znajduje się sławne sanktuarium Maryjne – tak bardzo umiłowane przez Ojca św. Jana Pawła II. Przez cały Wielki Tydzień misterium to rozgrywa się na Drodze Krzyżowej wiodącej przez lesiste stoki wokół kościoła Matki Bo-

skiej Anielskiej i klasztoru bernardynów. Chrystus kolejno w poszczególne dni, tak jak o tym mówi Ewangelie, jest pojmany, staje przed sądem, dźwiga krzyż, umiera, powstaje z martwych... Na Górze Oliwnej, Syon oraz Moria – tak brzmią nazwy tych podbe-skidzkich wzniesień - dzieje się dramat, w którym wszystko stara się upodobnić do owego prawdziwego sprzed wieków. Żywi, stosownie ucharakteryzowani aktorzy (rekrutujący się z braci klasztor-nych i mieszkańców samej Kalwarii), egzotyczne szaty i krzyż o sporym ciężarze, śmigające pejcze oprawców, mozolna droga na Golgotę, pot i utrudzenie – to wszystko ma być naturalne i podobne do tego, co znajdujemy w opisach ewangelicznych. Tylko widzowie – pielgrzymi są inni: w śpiewnych lamentacjach boleją nad Męką swojego Pana, a ponadto w każdej epoce zmieniają się ich oblicza i stroje.

Od kilku lat, podobnie jak w Kalwarii Zebrzydowskiej, również w jednej z parafii, znajdującej się już teraz w administracyjnych granicach Torunia także możemy brać udział w podobnym Misterium Pasyjnym. Jest ono organizowane w parafii pod wezwaniem św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Grębocinie. Podobnie jak w Kal-

warii Zebrzydowskiej wszystko przypomina autentyczne wydarzenia sprzed ponad 2000 lat. Udział w takim Pasyjnym Misterium jest ogromnym przeżyciem i pozwala głębiej przeżyć Tajemnicę Śmierci, Męki i Zmartwychwstania Pana Jezusa.

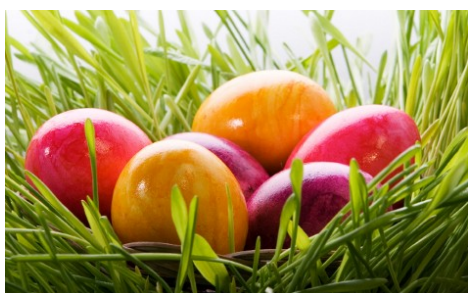
Palma Wielkanocna

Wielki Tydzień zaczyna się od Palmowej Niedzieli, kiedy święci się *Palmy*, zrobione z kwiatów i młodych gałązek, na upamiętnienie tryumfalnego wjazdu Jezusa do Jerozolimy. *Palmy* po poświęceniu są zabierane do domu i pozostają tam aż do następnego roku.

Pisanki

W Wielkim Tygodniu wszyscy intensywnie przygotowują się do Wielkanocy. W tym czasie przyrządza się tradycyjne potrawy wielkanocne, a także dekoruje jajka. Dlaczego właśnie jajka? Skąd pochodzi ten obyczaj? Otóż w czasach wczesnego chrześcijaństwa, gdy istniało wiele ceremonii i rytuałów pogańskich, wiele z nich zostało zaadaptowanych przez Kościół. W odróżnieniu np. od Australii, Wielkanoc w Polsce przypada w okresie wiosennym, gdy przyroda budzi się z długiego zimowego snu. W czasach pogańskich symbolem odradzania się natury, życia i rozmnażania było jajko. Religia chrześcijańska przyjęła jajko jako symbol zmartwychwstania Chrystusa. Już w czasach pogańskich jajka były ozdabiane symbolami geometrycznymi i wiosennymi oraz przybierane kwiatami. Chrześcijanie zapożyczyli ten zwyczaj i stąd na stołach Wielkanocnych można znaleźć bogactwo jajek w misternych kolorach i wzorach.

Triduum Paschalne

Bardzo ważne w naszej tradycji kościelnej jest Triduum Paschalne, mianowicie nabożeństwa, przypadające w Wielki Czwartek, Wielki Piątek i Wielką Sobotę, bezpośrednio upamiętniające Mękę Pana Jezusa. W Wielki Czwartek odbywa się w kościołach uroczysta Eucharystia, czyli

msza św., w czasie której wspominamy przede wszystkim ustanowienie przez Pana Jezusa Sakramentu Kapłaństwa i Eucharystii. W tym dniu – na znak żałoby przed Męką i Śmiercią naszego Zbawiciela - milkną także wszystkie dzwony w kościołach i pozostają w uśpieniu aż do niedzieli. Wielki Piątek wierni obchodzą poprzez post i uczestnictwo w nabożeństwach. Ten dzień upamiętnia ukrzyżowanie

Chrystusa, Jego Mękę i Śmierć. W polskich kościołach ustawiane są rekonstrukcje

grobu Chrystusa, gdzie wierni modlą się i czuwają. W Wielką Sobotę wierni nadal trwają na modlitwie.

Jednym z obyczajów Wielkiej Soboty, który teraz już może zanika, ale był jeszcze do niedawna pielęgnowany (pamiętam tę tradycję z mojego dzieciństwa) było nawiedzanie Grobu Pańskiego. Cała moja rodzina szła spacerkiem od kościoła do kościoła i adorowała Pana Jezusa przy Grobie Pańskim znajdującym się w każdym kościele. Każdy Grób wyglądał i teraz również wygląda inaczej, inaczej jest udekorowany, inną ma formę artystyczną, nieraz nawiązującą do aktualnych wydarzeń. Takie nawiedzanie Grobu Pańskiego przed laty wspominam z wyjątkowym sentymentem i ciepłem. Pamiętam nasze rodzinne dyskusje, który Grób najbardziej się nam podobał, który zrobił na nas największe wrażenie. Postanowiłam, że w tym roku, kiedy tylko pozwoli mi na to zdrowie, postaram się odwiedzić w Wielką Sobotę przynajmniej dwa lub trzy kościoły i pomodlić się przy Grobie Pańskim, tak jak to było przed laty.

W Wielką Sobotę zanosimy do kościoła koszyki wypełnione artykułami żywnościowymi i różnymi potrawami. Zawartość

koszyka, zwanego *święconką* składa się z: jajek gotowanych na twardo (zwykle malowanych, zwanych *pisankami*), jako symbolu zmartwychwstania Chrystusa i zwycięstwa życia nad śmiercią; chleba, zapewniającego dobry los, który w chrześcijaństwie jest przede wszystkim symbolem ciała Chrystusa; figurki Baranka Bożego zrobionej z ciasta lub cukru; soli, symbolu oczyszczenia, która, jak wiercono dawniej, miała chronić od zła; chrzanu, jako symbolu gorzkiego poświęcenia Chrystusa oraz fizycznej sprawności; wędzonego mięsa (szynki lub kielbasy) - symbolu zdrowia i płodności; sera, który symbolizuje przyjaźń człowieka z naturą; oraz ciasta, symbolu sprawności i doskonałości. Zawartość *święconki* różni się w zależności od tradycji rodzinnych i regionalnych, ale Baranek, jajka, chleb, kielbasa i sól, zawsze wchodzi w jej skład. Zgodnie z tradycją, wszystkie prace domowe powinny być skończone zanim *święconka* zostanie przyniesiona z kościoła do domu, a jej zawartość pozostaje nietknięta aż do niedzielnego poranka.

Późnym wieczorem, w Wielką Sobotę zaczyna się w kościołach bardzo uroczyste nabożeństwo Wigilii Paschalnej. Szczególnie piękna jest Liturgia Światła i Słowa, czyli czytania Pisma św., zarówno Starego jak i Nowego Testamentu. Odbywa się także uroczysta procesja, zwiastująca Zmartwychwstanie Chrystusa. Wszyscy w wielkiej radości powracają późną nocą do swoich domów.

Dni Świąteczne

W Niedzielę Wielkanocną cała rodzina zasiada do stołu przykrytego śnieżnobiałym obrusem, ozdobionego kompozycjami z rzeżuchy, kwiatami wiosennymi, baziami i przede wszystkim, Wielkanocnym Barankiem zrobionym z ciasta lub cukru. Stół jest szczerze zastawiony szynkami, kielbasami, pasztetami, roladami, pieczonym schabem, różnego rodzaju daniami z drobiu, jajami, mazurkami, sernikami, itp. Na gorąco podaje się żur na białej kielbasie lub boczkowi wędzonym - zupę z chrzanem, jajem na twardo i białą kielbasą. Tradycyjnie najpierw spożywana jest święconka. Członkowie rodziny zaczynają od jajek, dzieląc się święconym jajkiem, tak jak w Wigilię Bożego Narodzenia dzielimy się opłatkiem, i życząc sobie nawzajem

zdrowia i pomyślności. Wielkanocne świętowanie zaczyna się od śniadania, ale jest to dzień, gdy rodzina siedzi przy stole przez wiele godzin, spożywając wielkanocne specjały. W niektórych rejonach Polski znany jest także obyczaj poszukiwania darów od Zająca. Dzieci biegają po ogrodzie, podwórku lub też mieszkaniu w poszukiwaniu prezentów, które przygotował dla nich Zajączek i ukrył w jakimś zakamarku. Radość dzieci jest zawsze ogromna, kiedy znajdują swoje dary, ukryte gdzieś w trawie, pod kamieniem lub za jakimś meblem.

Wielkanocny poniedziałek, znany jest przede wszystkim z obyczaju zwanego *Śmigus-dyngus*. W tym dniu chłopcy polewają dziewczyny wodą. Jest to stary obyczaj, którego pierwotnym znaczeniem prawdopodobnie były oczyszczenie i płodność.

Widzimy więc, że okres Wielkiego Postu i Wielkanocy jest szczególnie bogaty w różnego rodzaju zwyczaje i obyczaje. Są to zwyczaje i obyczaje zarówno kościelne jak i świeckie. Starajmy się strzec tych wszystkich tradycji, przekazywanych nam od wielu pokoleń, ponieważ to one właśnie świadczą o bogactwie naszej kultury i jej pięknie.

Anna Czaplińska

Źródła:

Źródła: Józef Szczyпка „Kalendarz Polski”, Instytut Wydawniczy Pax 1980

www.canberra.polemb.net/files/documents/Inne/Polskie_tradycje-Wielkanocne.pdf

PRZYSZŁA WIOSNA

Wiosna, to taka pora roku, kiedy nasz organizm spragniony jest słońca i cieplejszego powietrza wiatru po zakończonej zimie, dlatego tak na nią czekamy. Wy czekujemy, aż zaczną przylatywać ptaki z ciepłych krajów i zaczną świergotać, i śpiewać, robi się zielono i pokarzą się liście na drzewach. Kwiaty zaczynają

kwitnąć i od razu świat przyrody zaczyna ładniej wyglądać. A człowiek, jak to człowiek, zaczyna mieć lepsze samopoczucie.

Dzień jest wtedy dłuższy, co jest dla nas korzystne, ponieważ można zrobić więcej rzeczy za dnia, ale noce są krótsze i śpiemy niestety mniej. Powoli przyzwyczajamy się do zmiany czasu i funkcjonujemy normalnym trybem. Ta pora roku dla większości z nas jest ulubiona, bo poprzedza lato.

Astronomiczna wiosna zaczyna się 21 marca i trwa aż do czerwca 22. W tym czasie porządkujemy swoje domy, ogrody i, co najważniejsze, ściągamy i chowamy do szafy zimowe ciu-

chy, ponieważ nie są one nam potrzebne aż do późnej jesieni :)

Iza Grzeško

CIEKAWE MIEJSCE - WYSPA WIELKANOCNA

Była Wielkanoc roku 1722, kiedy duński admirał Jacobs Roggeveen odkrył na Pacyfiku nową wyspę, którą nazwał Wyspą Wielkanocną. Jest to najbardziej oddalona od zamieszkałych wysp i lądów i jednocześnie najbardziej mistyczna ze wszystkich wysp na Ziemi. Jest pochodzenia wulkanicznego. Wyspa Wielkanocna słynie ze swych gigantycznych, kamiennych posągów w formie postaci ludzkich zwanych moai. Stosunkowo prymitywna cywili-

zacja była w stanie wyprodukować ok. 900 takich figur, wyrzeźbionych i ustawionych bez użycia narzędzi z metalu. Mają one od 2 do 11 m wysokości i wszystkie wyglądają podobnie: posiadają długie głowy, podbródki oraz uszy, a ręce ułożone są wzdłuż ciała lub spoczywają na brzuchu. Wszystkie z posągów mają wzrok skierowany w kierunku lądu, choć wiele z nich stoi bardzo blisko morza.

Dziś, według różnych statystyk, zamieszkuje ją 3-4 tys. ludzi. Żyją z rybołówstwa i rolnictwa oraz z turystyki. Trzeba jednak przyznać, że jak na tak tajemnicze miejsce, Wyspa Wielkanocna, wcale nie przyciąga tłumów. Odwiedza ją rocznie ledwie ok. 20-30 tys. osób, ponieważ loty są bardzo drogie.

Iza Grzeško

Przysłowia marcowe

Gdy w marcu grzmi w maju śniegiem ćmi.

Gdy suchy marzec, kwiecień nagradza, bo deszcze sprowadza.

Ile w marcu dni jasnych, ale z rana mglistych, tyle w żniwa czasów dżdżystych.

Suchy marzec, mokry kwiecień i zimny maj napęlniają piwnice i spichlerze, także obfite siano dają.

Śnieg marcowy, owocom niezdrowy.

Gdy w marcu z nieba od południa ryknie, wielki z tego urodzaj wyniknie.

Mokry marzec rolnika boli, suchy marzec sprzyja roli.

Co marzec wypieczę, to kwiecień wysieczę.